

1.3. Erzsébet napja, november 19. Katalin napja, november 25.

Erzsébet II. András király lánya volt, akit tizenkét éves korában adtak feleségül a thüringiai örgrófhhoz. A hercegnő hat év múlva megözvegyült és élete hátralevő részét Istennek ajánlotta, Margburgba költözött és belépett a ferences rendbe. A betegek és szegények sorsát vállalta magára. 1231. május 16-án huszonnégy évesen pedig visszaadta lelkét Teremtőjének. Egykori kérője, II. Frigyes német-római császár e szavakkal tett aranykoronát Erzsébet koporsójára: „nem koronázhattam meg császárnénak, most megkoronázom Isten országa halhatatlan királynéjának.”

Erzsébetet különösen német földön tisztelték, a ferencesek pedig ma is a női könyörületesség példaképeként tartják. Erzsébet nevéhez fűződnek az úgynevezett rózsacsodák. Egyik róla szóló legenda Magyarországhoz kötődik, amikor fiatal lánygyermekként rendszeresen összeszedte a konyhából az ételmaradékot, és kötényébe rejtve hordta le a szegény, éhező gyermekeknek. Egyszer apja, András király megállította a várudvaron és rákérdezett a kötény tartalmára. Erzsébet azt hazudta, hogy rózsát rejteget, ekkor apja ingerülten szétrántotta a kötényt, melyből rózsák hulltak a földre. András királyról azt jegyezték fel, hogy már ekkor „lelkében nagy dolgok sejtelmével” ölelte át leányát.¹⁹

A kisfarsangot Katalin napja zárja (november 25.), aki alexandriai királyleány volt, okosságáról és műveltségéről híres, kit trónra lépése után keresztyén hitre térített egy remete. Egyszer Katalin Jézus Krisztust látta álmában, aki jegyeséül választotta. Ezután visszautasította a földi házasságot, és nem fogadta el Maxentius római császár ajánlatát. Mivel Katalin nem tért el Krisztusnak tett fogadalmától, a császár kivégeztette. Katalin halálának leendőjét övező képek és motívumok Ezékiel próféta elhívásának látomására emlékeztetnek (Ezékiel 1,4–19).²⁰

1.3.1. Javaslat a bibliai történet feldolgozásához

Időpont: november

Téma: Illés története a sareptai özvegyasszonynál

Igerész: 1Királyok 17,8–16

Illés története a sareptai özvegyasszonynál (1Királyok 17,8–16)

Illés láthatta, hogy a patak, hová Isten küldte, egyre inkább kiszárad, de türelmesen várt, nem csodára, hanem Istenre, míg újra szól és útbaigazítja. Ezúttal Isten Sareptába, egy föníciai városba küldte el Illést. Bár ott is szárazság pusztított, Isten terve nagyobb a földi akadályoknál. Elküldi őt, hogy ezután ne csak egyedül legyen részese az isteni gondviselésnek, hanem általa megmentse a sareptai özvegyet és fiát is.

Ez a sareptai asszony pogány volt. Nem tartozott Isten népéhez, Jezábel szülőföldjén élt Baál- és Asera-kultuszban. Most Illés által megismerhette Istent. Az Úr előkészítette már ezt az utat. A „megparancsoltam ott egy özvegyasszonynak” kifejezés Jónás megmentésére emlékeztet, amikor Isten a nagy halat a megfelelő időben és a megfelelő helyre rendelte, hogy megmentse a prófétát. Az özvegy beszéde és magatartása a végső elkeseredettséget mutatja. Azonban Illés az Úr szavát hirdeti neki, és megtörténik a csoda: ez a pogány asszony mert hinni, és a biztosat a bizonytalanra cserélni. Mint utolsó lehetőség, ő is Isten ígéretére és oltalmára bízta magát.

Lényeges, hogy a szentíró nem csodakorsóról és nem csodafazékról ír. A csoda nem az eszközökben rejlik, hanem Isten megmentő akaratában. Az asszony is tudja, hogy egy korsóban csak annyi van, amennyi belefér. A csodáról való beszéd hitvallás: hinni a mindenható Istenben. A csodából él Illés és az özvegy családjával együtt Sareptában, de nem ő cselekszi a csodát. Mindez Isten szeretetének jele a pogányok és az egész világ iránt. Lényeges a 16. vers, amelyben azt olvashatjuk, hogy az Úr megtartotta ígéretét, és ahol emberi lehetőség nem volt, ott adta naponként áldását.²¹

Illés nevének jelentése: Jahve az Isten. Tisbében született próféta. Gileád földjén és környékén, a Jabbóktól északra gondolják Tisbe földrajzi helyét. A próféta működési idejét Aháb és Ahazjá izráeli királyok uralkodásának idejére helyezik: Kr. e. 874 és 852 között.

Sarepta: föníciai város a tengerparton Tírusz és Szidón között. Fontos kikötőváros volt, amelyet egyiptomi és asszíriai feljegyzések is említenek. Nevének jelentése öntöde, olvasztótégely.

Megközelítési szempont:

- segítő életmódra való nevelés, segítőkészség fejlesztése;
- a jó cselekvésének öröme;
- a feltétel nélküli segítségnyújtásra való ösztönzés.

Módszertani javaslat:

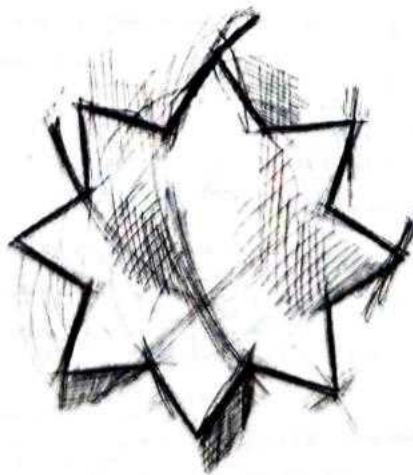
- elmeséljük a történetet interaktív módon, a gyermekek bevonásával;
- előkészítjük a Bibliát és a tevékenységhez szükséges eszközöket (rőzse, kötény, rózsaszirm).

Köszöntés:

Békesség Istentől! (Játékosan, először halkán, majd egyre hangosabban, aztán ismét elhalkulva megteremthetjük a megfelelő hangulatot a kezdő imához.)

Kezdő imádság:

Szívből kérlek Istenem, ma egész nap légy velem,
Segíts meg, hogy jó legyek, mindenkivel jót tegyek,
Ha rám nézel e napon, öröm legyen arcodon! Ámen.

Ének:

Templomunk az Isten háza

Szeged környéke (Csongrád vm.)
1930, Bálint Sándor

Temp - lo - munk az Is - ten há - za,
Gyer - me - ke - it hív - ja, vár - ja.
Ö - röm ne - künk e - gyütt len - ni,
I - mád - koz - ni, é - ne - kel - ni.

Forrás

Magyar népdaltípusok példatára, Alföld – Hajdú vm., Debrecen

Egyszer régen, valamikor, egy nagy szárazság és éhség idején, az emberek elfeledkeztek Istenről, de Illés még mindig hitt és imádkozott. Ezért Isten gondoskodott róla, ihatott a patak vizéből, a hollók pedig eledelet vittek neki.

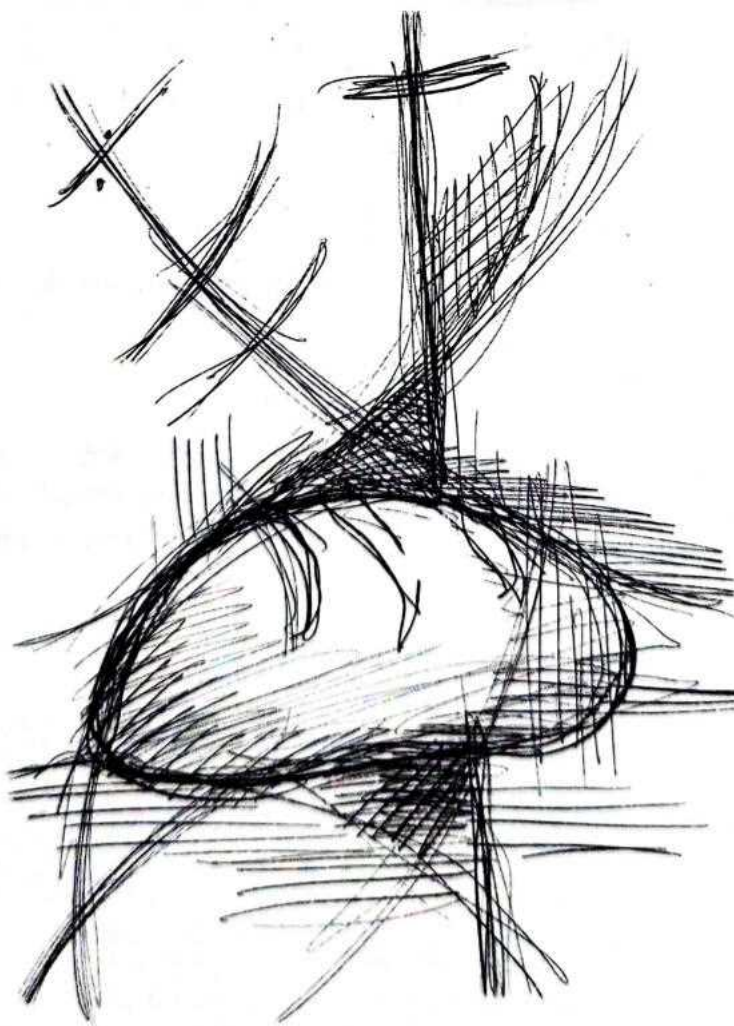
Mondóka:

Lencse, borsó, kása,
Mind Isten áldása.
Érbogyoszló (Bihar)

Forrás

Faragó József, Fábián Imre: Bihari gyermekmondókák, 209. o., 2634. sz.

Illés olyan sok időt töltött a patak partjánál, hogy már a napokat sem tudta számon tartani, ki tudja, talán hetek, hónapok vagy évek is elteltek, míg Isten a hollók segítségével táplálta barátját, de az aszály csak egyre nagyobb lett, mignem a patak is kiszáradt. De Isten továbbra sem hagyta el Illést. Elküldte őt Sarepta városába, elmondta neki, hogy ott várni fogja egy özvegyasszony, nem tud róla, hogy érkezik, de csak szólítsa meg bátran, mert jószívű és segíteni fog neki, hogy éhen ne haljon.

Illés hitt Isten jóakarátában és engedelmesen ment Sarepta városába. Élt ott egy asszony, aki nagyon szomorú volt, mert nekik sem maradt semmijük az aszály miatt, csupán egy marék liszt és néhány csepp olaj a korsóban.

Mikor Illés meglátta az asszonyt, eszébe jutott, amit Isten mondott neki, és azonnal tudta, hogy ő lesz az, aki ételt ad neki. Barátságosan megszólította és azt kérte tőle, hogy készítse el neki az utolsó kenyeret, majd megnyugtatta, hogy nekik is jut bőven!

Az asszony gondolkozott, most mit tegyen, végül úgy döntött: segít a szegény éhezőn és nekilátott a kenyérsütésnek.

Mondóka:

Szita, szita, sűrű szita,
Ma szítálok, holnap sütök
(Vajon holnap is lesz miből sütnöm?)
Neked is majd cipót küldök.

Mezőtelegd (Bihar)

Forrás

Faragó József – Fábíán Imre: Bihari gyermekmondókák. 206., 2575. ssz.

...Bezsírozzuk, bevajazzuk,
(Marad még egy csepp olajom?)
Szeretettel néked adjuk.

Kágya (Bihar)

Forrás

Faragó József – Fábíán Imre: Bihari gyermekmondókák. 207., 2589. ssz.

Ének:

Süssünk, süssünk valamit

Gyergyóújfalu (Csík vm.)
1907, Bartók Béla

Süs - sünk, süs - sünk va - la - mit, azt is meg - mon - dom, hogy mit.

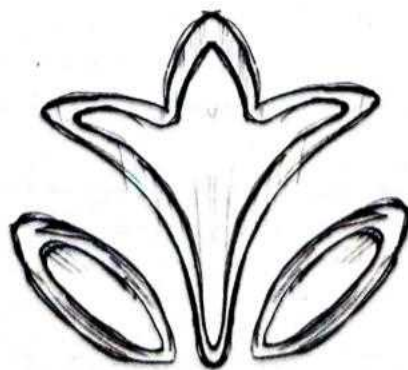
Liszt - ből le - gyen, ke - re - kes, töl - te - lé - kes, jó é - des.

So - dor - va, te - ker - ve, tú - ró - val bé - lel - ve,

csi - ga - bi - ga ré - tes, ke - re - kes és é - des.

Forrás

Bartók Béla – Kodály Zoltán: A Magyar Népzene Tára I., Gyermekjátékok. 685., 1153. ssz.

Ekkor az asszony belenézett a lisztes fazékba és az olajos korsóba, és hangosan felkiáltott:

– Gyerekek! Csoda történt! Ismét tele a lisztes fazék és csordultig az olajos korsó! Bizony, Isten mindig bőségesen ad azoknak, akik szívesen segítenek másokon. Látjátok, az asszony nem sajnálta Illéstől az utolsó falat kenyerét sem, ezért Isten úgy megáldotta az asszony lisztes fazekát és olajos korsóját, hogy akármennyit vett ki belőle, mikor újra belenézett, ismét tele volt. Ez a jószívű asszony már nemcsak Illésnek adott ételt minden nap, hanem sok-sok gyereknek, aki a házába jött. Valahányszor megtörte nekik a kenyeret, és szétosztotta közöttük, mindig elmesélte, milyen csodát tett Isten, és arra biztatta őket, hogy bízzanak Isten csodatévő hatalmában.

(A pedagógus magára köti az előre elkészített, rózsaszirmokkal teli kötényt.)

Ilyen jóságos volt egyik magyar hercegnénk is, Erzsébet, aki egyszer a királyság konyhájából szedte össze az ételmaradékot és a kötényébe rejtve, levitte az utcára a szegény éhező gyermekeknek. Amikor édesapja, II. András király mérgesen megkérdezte, mit visz a kötényében, Erzsébet hercegné ijedtében azt hazudta, hogy rózsát. Mikor édesapja letépte róla, kötényéből valóban rózsaszirmok hulltak ki. Ekkor a király átölelte, és nagyon örült, hogy ilyen jóságos lánya van, aki mindig segít másokon.

A nap üzenete:

A jó cselekvésében pedig ne fáradjunk el, mert a maga idejében aratunk majd.
(Galata 6,9)

Úri imádság:

Mi Atyánk! ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a te neved,
Jöjjön el a te országod,
Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.
A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.
És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsájtunk azoknak,
akik ellenünk vétkeztek,
És ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg minket a gonosztól,
Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

Áldás:

Az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban. (Filippi 4,7)

Ének:

Ha te Jézust követed

Népdal

Ha te Jé - zust kő - ve - ted, ak - kor le - szel bol - dog,
Vi - het u - tad bár - ho - vá, bár - mily - en lesz dol - god,
Tör - het re - ád baj, ve - szély, Jő - het ín - ség,
még - se félj: Ő vi - sel rád gon - dot!

Ha te Jézust követed, akkor leszel boldog,
Akármerre visz utad, vele jó lesz dolgod.
Esik eső, fú a szél, vihar tombol, mégse félj:
Ő visel rád gondot!

Forrás

<https://enekeskonyv.lutheran.hu/enek539.htm>

Szövegváltozat: Siklós József